תכנית מרחביה

קול קורא להגשת מועמדות להשתתפות בתכנית "מרחביה" למניעת נשירת נערות באולפנות החמ"ד

למי מיועד	מעטפת התכנית	מועד אחרון להגשה
אולפנות החמ"ד	**מעטפת מקצועית**	**15 בנובמבר 2026**
שש-שנתיות (ז'–יב') או ארבע-שנתיות (ט'–יב')	מיפוי, הכשרת צוותים, מענים קבוצתיים וליווי הורים	יום ראשון, ה' כסלו תשפ"ז

01 רקע על התכנית

תופעת הנשירה הגלויה והסמויה בחטיבות הביניים ובמוסדות החינוך העל-יסודיים בחינוך הממלכתי-דתי מהווה אתגר מורכב. מחקרים מצביעים על כך שעיקר הנשירה מתרחש בין כיתות ט'–י"א, עובדה המדגישה את החשיבות של איתור ומניעה מוקדמת כבר בשלב חטיבת הביניים (סביב גילאי 13–14). הנשירה הסמויה מתבטאת בניתוק רגשי, חברתי ולימודי מהמוסד החינוכי, ומציבה את הנערות בסיכון מוגבר למצוקה נפשית, קשיי הסתגלות, התנהגויות סיכון ומעבר למסגרות לא פורמליות ללא ליווי מקצועי.

מרחביה היא תכנית שנועדה להתמודד עם אתגר זה באמצעות התערבות מערכתית בתוך האולפנה ומתן מענים פרטניים, קבוצתיים וקהילתיים ומותאמים למאפיינים הייחודיים של מוסדות החמ"ד.

> **מטרת הקול הקורא:** איתור אולפנות המעוניינות בבניית מערך מקיף להתמודדות עם נושא הנשירה הסמויה והגלויה באולפנות במישור המערכתי, האישי והקהילתי.

02 תיאור התכנית

התכנית כוללת עבודה באולפנות שיצטרפו במסגרת הקול הקורא בשלושה מישורים:

1 בפן המערכתי של המוסד החינוכי

הטמעת שפה וכלים למניעה והתמודדות עם נוער בנשירה סמויה או בסכנת נשירה בקרב הצוות החינוכי וההנהלה. במסגרת זו:

- מיפוי שיטתי של כלל הנערות במוסד באמצעות כלי ייעודי במטרה לאתר ולזהות נערות המצויות בנשירה סמויה או בסכנה לנשירה.
- הכשרת הצוותים החינוכיים לאיתור וזיהוי הנערות בנשירה סמויה או בסכנה לנשירה, והקניית כלים להתמודדות והכלה של בני נוער אלו במסגרת החינוכית.

2 **בפן הפרטני של התלמידות**

מיפוי התלמידות המצויות בנשירה סמויה או בסכנה לנשירה ומתן מענים לימודיים, חברתיים ורגשיים באופן קבוצתי במוסד החינוכי. במסגרת זו יאותרו כ-25-30 נערות ועבורן:

- בנייה ומעקב אחרי תכנית אישית לנערות שזוהו במיפוי שעבורן נדרשת התערבות.
- מתן מענים קבוצתיים במוסד החינוכי לתלמידות שזוהו כזקוקות לכך. המענים יתקיימו בקבוצות קטנות (6-10 נערות בכל מענה) ויכללו סדרות של 12-16 מפגשים. בין המענים שיוצעו:
  - קבוצות טיפול רגשיות נושאיות. לדוגמא: פחדים וחרדות, שימוש בחומרים ממכרים, אלימות וחרמות וכד' באמצעות שיח או באמצעות כלים מגוונים מעולמות בע"ח, אומנויות ויצירה: כגון: חוג אומנות טיפולי, פוטותרפיה, אילוף כלבים וכד'
  - קבוצות טיפול חברתיות לפיתוח כישורים ומיומנויות חברתיות.

3 **בפן הקהילתי**

הפנייה לשירותים וטיפולים פרטניים בקהילה, כגון: חוגי העשרה, טיפול רגשי וכד'. כמו-כן, מתן הדרכות להורי התלמידות המצויות בנשירה סמויה או בסכנה לנשירה, להתמודדות והכלה של בנותיהן. במסגרת זו:

- הפנייה לחוגי העשרה המפתחים את הכישורים והחוזקות של הנערה (צמיחה מתוך חוזקות) על ידי האח"ט.
- מתן הדרכה פרטנית להורי הנערות שאותרו בנשירה סמויה או בסכנה לנשירה להתמודדות והכלה של הנערה. עד 10 מפגשים למשפחה. במידת הצורך ושיתוף הפעולה של ההורים, תוקם במוסד קבוצת הורים שתונחה על ידי איש/ת טיפול ותהווה קבוצת תמיכה עבורם.

03 מה כוללת המעטפת לאולפנה?

האולפנות שיצטרפו לתכנית ייהנו ממעטפת מקצועית ותקציבית מקיפה, הכוללת:

כלי מיפוי

כלי ייעודי למיפוי שיטתי של כלל תלמידות המוסד, לאיתור תלמידות הנמצאות בנשירה סמויה.

הכשרת צוותים

תכניות הכשרה והדרכה לצוותים החינוכיים להתמודדות עם מצבי סיכון והכלת הנערות.

מענים קבוצתיים בתוך המוסד

הפעלת קבוצות טיפוליות-רגשיות וחברתיות קטנות (6–10 נערות בקבוצה, 12–16 מפגשים) בתחומים מגוונים (כגון פוטותרפיה, אמנות טיפולית, אילוף כלבים וכישורים חברתיים).

מעטפת קהילתית וליווי הורים

הדרכה פרטנית להורים (עד 10 מפגשים למשפחה) והקמת קבוצת תמיכה והנחיה להורים במוסד.

04 דרישות סף והתחייבויות האולפנה

השתתפות בתכנית מותנית בעמידה בקריטריונים הבאים ובנכונות להירתם לתהליך:

פרופיל המוסד

אולפנה שש-שנתית (ז'–יב') או ארבע-שנתית (ט'–יב'), בגודל בינוני עד גדול (לפחות 2 כיתות בשכבה).

מגוון אוכלוסייה

מוסד המקבל לשורותיו אוכלוסיית תלמידות מגוונת.

אשת קשר

המוסד ימנה אשת קשר מטעמו שתתכלל את העבודה במוסד ומול השותפים (מינהל החמ"ד / אגף ילדים ונוער בסיכון, הפלטפורמה החברתית).

ניהול
המוסד ימנה ועדת היגוי פנימית לתכנית לה יהיו שותפים מנהל/ת המוסד, יועצ/ת ואשת הקשר מטעם המוסד לקבלת החלטות בנוגע להפעלת התכנית.

ביצוע מיפוי שיטתי
מחוייבות ההנהלה לערוך מיפוי מקיף של תלמידות המוסד באמצעות הכלי הייעודי.

הקצאת משאבי זמן להכשרות
נכונות ההנהלה להקצות זמן של צוות האולפנה לטובת הכשרות מקצועיות עבור כלל צוות המורים וההנהלה וכן לקיים את ההשתלמות המוסדית בשנת תשפ"ז בנושאים הקשורים למניעת נשירה.

תרבות של הכלה והתחייבות לטווח ארוך
נכונות מוצהרת להכיל נערות בנשירה סמויה או בסיכון, ולהטמיע את עקרונות התכנית במוסד לאורך זמן.

שותפות פעילה
שיתוף פעולה מלא של המוסד עם גורמי התכנית והועדות המקצועיות.

05 לוחות זמנים לתהליך המיון וההפעלה

מועד אחרון להגשת מענה לקול הקורא: יום ראשון, ה' כסלו תשפ"ז, 15 בנובמבר 2026.

מענה התכנית בנוגע לבחירת המוסדות: עד ליום שלישי, יד' כסלו תשפ"ז, 24 בנובמבר 2026.

חתימה על הסכם הבנות והתנעת התכנית במוסדות: עד ליום שלישי, כח' כסלו תשפ"ז, 8 בדצמבר 2026.

תהליך הגשת המועמדות

אולפנות העונות על הקריטריונים ומעוניינות להוביל תהליך עומק מניעתי ומכיל מוזמנות להגיש את מועמדותן עד לתאריך ה' כסלו תשפ"ז, 15 בנובמבר 2026 באמצעות טופס ההגשה המקוון באתר: **socialplatform.org.il/calls/merhavia**
(או בסריקת הקוד)

שאלות ניתן להפנות למייל: applications@socialplatform.org.il

השותפים לתכנית

משרד החינוך